

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεῖα Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΕ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2133	Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος Κυριακὴ 11 Νοεμβρίου 2018 ἐσπέρας	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
--	--	---

«Ὁ ἐπώνυμος τῆς ἐλεημοσύνης» (α')

Γιατί ὠνομάστηκε «Ἐλεήμων»

«Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται» (Ματθ. 5,7)

Δύο γλώσσες ὑπάρχουν, ἀγαπητοί μου· τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου. Πόσο διαφέρουν! ὅσο ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆ γῆ.

● **Ἡ γλώσσα τοῦ κόσμου**, ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα μέχρι σήμερα, εἶνε γλώσσα ματαιότητος, ψεύδους, ἀπάτης, ὑποκρισίας. Ἐπαινεῖ, ἐγκωμιάζει, στολίζει μὲ ἐπίθετα, δίνει τίτλους, πού συχνὰ δὲν ἀνταποκρίνονται στὴν πραγματικότητα· *μέγας, ἐπιφανής, βαρῶνος, μαρκήσιος, λόρδος, ὑψηλότατος, σοφολογιώτατος, μεγαλειότατος, μακαριώτατος...* Νὰ τίτλοι τοῦ κόσμου, πού πολλές φορές εἶνε κενοὶ ἀπὸ οὐσία καὶ περιεχόμενο, μοιάζουν μὲ νομίσματα πού λάμπουν ἐξωτερικῶς μὰ εἶνε κίβδηλα.

Ἄς πάρουμε π.χ. ἓναν ἀπ' αὐτούς, τίτλο ἐκκλησιαστικό. Ὁ μεγαλύτερος τίτλος ἐδῶ εἶνε «μακαριώτατος». Ὁ πρῶτος πού πήρε τὸν τίτλο αὐτὸν ἦταν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος (Παπαδόπουλος 1868-1938). Ὁ Χριστὸς εἶπε «μακάριος» (βλ. Ματθ. 5,3-11. Λουκ. 6,20-22), αὐτοὶ ἔβαλαν κάτι παραπάνω καὶ ἔγινε «**μακαριώτατος**»· ὅποιος φέρει τὸν τίτλο αὐτὸν σημαίνει ὅτι εἶνε ὁ εὐτυχέστερος ἀπ' ὅλους. Ἦταν ὅμως εὐτυχῆς ὁ Χρυσόστομος; Ὁ ἴδιος λίγες μέρες πρὶν τὸ θάνατό του εἶπε· Ὁ κόσμος μὲ ὀνομάζει μακαριώτατο, εἶμαι ὅμως ὄχι ὁ εὐτυχέστερος ἀλλὰ ὁ δυστυχέστερος ὄλων... Γιατὶ στὸ διάστημα τῆς ἀρχιερατείας του συνέβησαν γεγονότα θλιβερά (ὅπως ἡ ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου), πού τὸν πίκραναν βαθύτατα· ὁ παπᾶς τοῦ τελευταίου χωριοῦ ἦταν πολὺ εὐτυχέστερος ἀπὸ αὐτόν.

● Τίτλοι κατὰ κόσμον λοιπόν. Ἀλλὰ **ἡ γλώσσα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας** εἶνε πολὺ διαφορετική. Δίνει καὶ ἡ Ἐκκλησία τίτλους καὶ ὀνόματα, ἔχουν ὅμως οὐσία καὶ περιεχόμενο.

Ὦνόμασε π.χ. «**θεολόγο**» τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη, ἀλλὰ ἦταν πράγματι θεολόγος, ὅπως δείχνει τὸ προοίμιο τοῦ Εὐαγγελίου του «*Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν,*

καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος» (Ἰω. 1,1)· δὲν πήρε τὸ ὄνομα ἔτσι ἀπλῶς. Ὦνόμασε «**Χρυσόστομο**» τὸν Ἰωάννη, ἀλλ' ἀπὸ τὸ στόμα του ἔτρεχε πράγματι ποτάμι ἀπὸ χρυσάφι, ρεῖθρο θείων ἀληθειῶν. Ὦνόμασε «**θαυματουργό**» τὸν ἅγιο Σπυρίδωνα, ἀλλὰ κατέπληξε ὄλους μὲ τὰ θαύματά του καὶ ἀνέδειξε τὴν Ὁρθοδοξία. Ὦνόμασε «**μυροβλύτη**» τὸν ἅγιο Νεῖλο πού ἐορτάζει καὶ αὐτὸς σήμερα, ὅπως καὶ τὸν ἅγιο Δημήτριο, γιατί πράγματι ἀπὸ τὸν τάφο του ἀνέβλυσε μύρο.

Ἔτσι καὶ στὸν ἅγιο Ἰωάννη πού ἐορτάζουμε τώρα ἡ Ἐκκλησία ἔδωσε τὸν τίτλο «**Ἐλεήμων**», γιατί ἦταν πράγματι φιλόανθρωπος. Καὶ γιὰ τὸ ὅτι ἡ ὀνομασία αὐτὴ ἀποδίδει τὴν πραγματικότητά θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς παρουσιάσω **μερικὲς ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάπης του.**

Ἀλλὰ πῶς, ἀδελφοί μου, νὰ τὶς μετρήσουμε; Εἶνε ἄπειρες. Θ' ἀναφέρω **λίγα περιστατικά.**

✓ Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἔζησε τὸν ἔβδομο αἰῶνα καὶ ἔγινε ἀρχιεπίσκοπος Ἀλεξανδρείας, στὸ θρόνο πού ἐλάμπρυναν ὁ Μέγας Ἀθανάσιος καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος. **Πῶς ἀνέβηκε στὸ θρόνο;** Στούς θρόνους ἀνεβαίνουμε μὲ δυὸ τρόπους· ἄλλοι «*διὰ τῆς θύρας*» καὶ ἄλλοι «*ἀλλαχόθεν*» (Ἰω. 10,1). Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἀνέβηκε κανονικῶς, «*διὰ τῆς θύρας*». Δὲν ζήτησε ὁ ἴδιος τὸ ἀξίωμα μὲ τὰ γνωστὰ μέσα· ἔγινε ἐπίσκοπος, διότι τὸ ἤθελε ὁ Θεὸς καὶ τὸ ζήτησε ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς τῆς Ἀλεξανδρείας· ἔτσι ἔγινε ἀρχιεπίσκοπος καὶ πατριάρχης.

✓ Πρῶτη ἐνέργειά του ἦταν νὰ καλέσῃ τοὺς κληρικούς καὶ νὰ τοὺς ζητήσῃ νὰ τοῦ φέρουν καταλόγους μὲ τὰ ὀνόματα τῶν πριγκίπων κάθε ἐνορίας. Παραξενεύτηκαν οἱ ἐφημέριοι καὶ ρώτησαν· –Ποιοὶ εἶνε οἱ πρίγκιπες; Καὶ τότε ὁ ἅγιος τοὺς εἶπε· –**Κάθε φτωχό, γυμνό, πεινασμένο τὸν θεωρῶ πρίγκιπα!** Εἶχε μεγάλη ἰδέα γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τὸν κάθε ἄνθρωπο καὶ μάλιστα τὸ φτωχό, ὅπως εἶπε ὁ Κύριος· «*Ὁρᾶτε μὴ*

καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων...»· προσέξτε μὴν περιφρονήσετε κάποιον ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀσήμες, γιατί αὐτοὺς τοὺς μικροὺς ποὺ περιφρονεῖ ἡ γῆ τοὺς φρουροὺν οὐράνιοι ἄγγελοι (βλ. Ματθ. 18,10). Οἱ ἱερεῖς ἐρεύνησαν, ἔφεραν καταλόγους, ἔγινε ἄθροισι καὶ βρέθηκε ὅτι ἡ Ἀλεξάνδρεια εἶχε ἐπτάμισυ χιλιάδες φτωχοὺς. Λοιπόν, χωρὶς «νὰ δώση ὕπνο στὰ βλέφαρά του» (βλ. Ψαλμ. 131,4), ἔλαβε πρόνοια γιὰ ὅλους αὐτούς· γιὰ τοὺς φτωχοὺς ἔχτισε πτωχοκομεῖα, γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς νοσοκομεῖα, γιὰ τοὺς γέρους γηροκομεῖα, γιὰ τοὺς πρόσφυγες ξενώνες καὶ ἐστίες συσσιτίων· φρόντισε καὶ τίς φτωχὲς ἐπιτοκες γυναῖκες, γιὰ τίς ὁποῖες –πρωτοπόρος– ἴδρυσεν τὰ πρῶτα μαιευτήρια, ἐπτά τὸν ἀριθμὸ, σὲ διάφορες συνοικίες τῆς Ἀλεξανδρείας.

✓ Μετὰ τοὺς ἱερεῖς κάλεσε τοὺς ἐπισκόπους, ὠρισμένοι ἀπ’ τοὺς ὁποίους ζοῦσαν πολυτελῶς μετακινούμενοι μὲ ἀμάξια χρυσοστόλιστα καὶ σπαταλώντας τὰ χρήματα τῆς Ἐκκλησίας. Τοὺς εἶπε· Ἀδελφοί μου, **ἡ ζωὴ σας εἶνε σκάνδαλο**· ἀπὸ τῆ μιὰ μεριά ἔχουμε τόση φτώχεια, κι ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ δική σας πολυτέλεια. Αὐτὸ δὲν θὰ συνεχισθῆ. Ἡ θὰ ἀλλάξετε διαγωγὴ, ζώντας λιτὰ καὶ παραδίδοντας τὰ χρήματα ποὺ σὰς περισσεύουν στὸ ταμεῖο τῆς Ἐκκλησίας γιὰ ἐλεημοσύνη, ἢ, ἐὰν ἐπιμένετε, **θὰ φύγετε ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια**. Σὰς δίνω προθεσμία τριῶν ἡμερῶν... Καὶ τί συνέβη· ἀγάπησαν περισσότερο τὸν χρυσὸ ἀπὸ τὸν Χριστό· σὲ τρεῖς ἡμέρες ἔφυγαν ὅλοι! Καὶ τὴν ὥρα ποὺ ἔφευγαν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἔκανε τὸ σταυρὸ του· **ἐλάφρωσε ἡ πόλις!** Αὐτὰ λέει ἡ ἱστορία κ’ εἶνε γραμμένα στὰ βιβλία. Κάθε φιλάργυρος, ποὺ δὲν κάνει τὸ καλὸ στὸν ἄλλο, εἶνε πράγματι ἕνα βάρος τῆς γῆς, «ἄχθος ἀρούρης» ὅπως τὸ ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας.

✓ Ἄλλη ἐκδηλώσι τῆς φιλανθρωπίας τοῦ ἁγίου. Μιὰ μέρα κάποιος, ποὺ τὸν ἔβλεπε πόσο λιτὰ ζῆ, τοῦ δῶρισε ἕνα **πάπλωμα πολυτελείας**. Τὴν πρώτη βραδιὰ ὁ ἅγιος σκεπάστηκε, μὰ δὲν ἔκλεισε μάτι· σκεπτόταν τοὺς φτωχοὺς ποὺ κρύωναν. Τὸ πρωὶ ἔστειλε τὸν οἰκονόμο του, πούλησε τὸ πάπλωμα, καὶ μὲ τὰ χρήματα ποὺ πῆρε ἀγόρασε ἑκατὸν σαραντατέσσερα (144) σκεπάσματα καὶ τὰ μοίρασε σὲ φτωχοὺς.

✓ Εἶχε πρόγραμμα· λεπτὸ δὲν ἔχανε. Κάθε μέρα δεχόταν πρῶτα ὄχι τοὺς ἐπισήμες ἀλλὰ τοὺς φτωχοὺς· τοὺς ἀκουγε καὶ προσπαθοῦσε νὰ τοὺς ἀνακουφίσῃ. Μιὰ μέρα ὁμως δὲν παρουσιάστηκε κανένας φτωχός, καὶ ὁ ἅγιος ἦταν πολὺ στενοχωρημένος. Τότε ἕνας ἀσκητής, ποὺ βρέθηκε κοντά του, τοῦ λέει· –Πάτερ, γιατί στενοχωριέσαι; σήμερα εἶνε ἡ πιὸ

ῥαία ἡμέρα τῆς ζωῆς σου. –Μὰ τί λές; δὲν ἦρθε κανεὶς, μὲ τιμώρησε ὁ Θεός. –Ὅχι, λέει ὁ ἀσκητής· αὐτὸ σημαίνει, ὅτι μὲ τὴ μέριμνά σου **ἔξελιπε ἡ δυστυχία καὶ ἡ φτώχεια!**... Ἐμοιάζει στὸ σημεῖο αὐτὸ μὲ κάποιον καλὸ βασιλιὰ πού, ὅταν βράδιαζε καὶ δὲν εἶχε κάνει καλὸ σὲ κανένα, ἔλεγε· Σήμερα δὲν ἐβασίλευσα!

✓ Καὶ μὴ νομίσετε, ἀγαπητοί μου, ὅτι, ἐνῶ ἦταν τόσο φιλάνθρωπος, τοῦ πέρασε ποτὲ ἀπ’ τὸ νοῦ ἰδέα ὑπερηφανείας. **Συνδύαζε φιλανθρωπία μὲ βαθεῖα ταπεινώσι**. Σὲ ὄσους τὸν ἐπαινοῦσαν ἔλεγε· Τί μὲ ἐπαινεῖτε; δὲν κάνω τίποτα σπουδαῖο. Ἐνας εἶνε ὁ μέγας ἐλεήμων, **ὁ Ἐσταυρωμένος**, ποὺ ἔδωσε τὸ αἷμα του γιὰ ὅλους μας. Ἐλεγε ἐπίσης· Καυχίεστε ὅτι δώσατε ἕνα σπῆτι ἢ τόσα φλουριά· μὰ τί εἶν’ αὐτά; Σὰς δίνω ἕνα καθρέφτη νὰ καθρεφτισθῆτε. Καὶ διηγεῖτο ὁ ἅγιος Ἰωάννης τὸν **βίον τοῦ ἁγίου Σεραπίωνος**, ὁ ὁποῖος τί ἔκανε! Μιὰ μέρα τὸ χειμῶνα βλέπει ἕνα γέρο νὰ κρυώνῃ, βγάζει τὸ πανωφόρι του καὶ τοῦ τὸ δίνει· παρακάτω βλέπει ἕνα φτωχό, βγάζει τὸ ἐσωτερικὸ του ροῦχο καὶ τοῦ τὸ δίνει· προχωρώντας ἔτσι ἔμεινε γυμνός. Στὸ μοναστήρι τὸν ρωτᾶνε· –Ποιὸς σὲ γύμνωσε, πάτερ; Κι αὐτὸς ἔδειξε τὸ Εὐαγγέλιο· –Αὐτὸ μὲ γύμνωσε. Κι ἄλλη φορὰ πούλησε καὶ τὸ Εὐαγγέλιό του, γιὰ νὰ θρέψῃ ἕνα πεινασμένο. Τέλος, γιὰ νὰ βοηθήσῃ μιὰ χήρα, τί ἔκανε· μὴ ἔχοντας τίποτα πλέον, πούλησε σκλάβο τὸν ἑαυτὸ του καὶ τῆς ἔδωσε τὰ χρήματα!

✓ Ἐτσι ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων κρατοῦσε σὲ ταπεινώσι τὸν ἑαυτὸ του. Κι ὅταν πλησίασε ἡ ὥρα νὰ πεθάνῃ, ἔγραψε μιὰ **διαθήκη** –ἄλλοτε, ἂν θέλῃ ὁ Θεός, θὰ σὰς τὴ διαβάσω– καὶ στὸ τέλος **ὑπογράφει**· ὄχι «ὁ μακαριώτατος», «ὁ σεβασμιώτατος», «ὁ ἁγιώτατος», ἀλλὰ «*Ἰωάννης, ὁ δοῦλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ*».

Τέτοιες ἦταν, ἀγαπητοί μου, οἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάπης τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, καὶ γι’ αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία τοῦ ἀπέμεινε τὸν τίτλο τοῦ «*Ἐλεήμονος*». Ἐνας σύγχρονός του ἱστορικὸς λέει, ὅτι **ἡ Αἴγυπτος ἔχει δυὸ μεγάλα ποτάμια**. Τὸ ἕνα εἶνε ὁ Νεῖλος πού, ὅταν πλημμύριζε μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, πότιζε καὶ πλούτιζε τὴν Αἴγυπτο. Τὸ ἄλλο, τὸ πιὸ μεγάλο καὶ πιὸ εὐεργετικὸ, εἶνε ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ποὺ ἡ ἐλεημοσύνη του στοὺς φτωχοὺς παραβάλλεται μὲ μιὰ **διάρκῃ εὐεργετικῇ πλημμύρᾳ** ὅπως τοῦ Νεῖλου. Αὐτὸ ὑπαινίσσεται ἕνας ὕμνος του ποὺ λέει· «*Ἡ τοῦ ἐλέους πηγὴ τοῖς ἐνδεέσι πλημμυρεῖ...*» (δοξ. στιχηρ. ἐστ.).

Ἄλλὰ θὰ συνεχίσουμε, γιὰ νὰ δοῦμε, πῶς ἀξιόβηθη νὰ φτάσῃ στὴν ἀρετὴ τῆς ἐλεημοσύνης.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**